І чужому научайтесь, Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

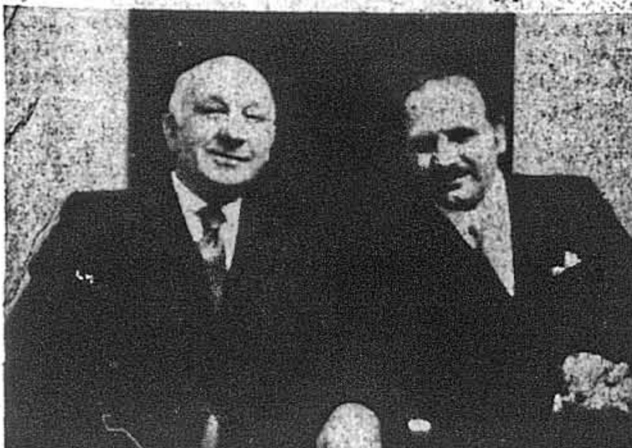
СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЛЮТОГО 1972 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 4, 1972 No. 23. VOL. LXXIX.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ СКВУ ВІДВІДАВ УНС, „СВОБОДУ"

Попередній президент Президії Секретаріяту СКВУ Иосип Лисогір (зліва) і теперішній президент мґр Антін Мельник під час зустрічі в Головній Канцелярії УНС.

Джерзі Сиրі. — В середу, 2-го лютого, Головну Канцелярію Українського Народного Союзу і „Свободу" відвідав новий президент Президії Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців мґр Антін Мельник з дружиною. В розмові з екзекутивними урядовцями УНСоюзу під час відвідин і опісля під час спільного обіду гості й господарі обмінялися думками і поглядами про відбуту з кінцем минулого тижня в Ню Йорку п'яту з черги пленарну сесію Секретаріяту СКВУ, про ближчі і дальші пляни і завдання нової Президії Секретаріяту, яка на найближчих два роки переходить до Европи, та про запляновaний на листопад 1973-го року Другий Світовий Конґрес Вільних Українців, як і про загальну ситуацію українців в Україні і діяспорі. В тому ж часі були на відвідинах і на спільному обіді два молоді ентузіясти українських студій в Гарварді та теперішньої збіркової акції на їх завершення, адв. Нестор Олесницький і студент Адріян Сливоцький, отже в спільних розмовах приділено відповідну увагу і преважливій справі Осередку Українських Студій в Гарварді та теперішньої збіркової кампанії.

У найближчий понеділок, 7-го лютого, пані і мґр Мельник вертаються назад до Мюнхену, де вони постійно живуть і працюють.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Четвер, 3 лютого 1972

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ОБВИНУВАТИВ одного з найбільших продуцентів молока в ЗСА, кооперативну Асоціяцію Молочних Продуцентів, у тому, що Асоціяція продає молоко дуже дешево своїм членам, але занадто підвищує ціну для не-членів. Крім того, минулого тижня було передано на судовий розгляд іншу справу: продуцентів молока обвинувачено в тому, що вони передали велику суму грошей виборчому Комітетові Республіканської партії в обмін за сприятливі для тих продуцентів урядові рішення про ціни на молоко.

НА ГОЛОСУВАННІ ЧЛЕНІВ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ в стейті Арізона сенатор Едмунд Москі, демократичний кандидат на президентські вибори, залишив позаду себе двох найбільш небезпечних суперників. Сенатор Москі здобув там 37.8% голосів делеґатів, посадник Ню Йорку Джон Ліндзі 23.6%, а МекҐоверн лише 20.4%.

У САН ХОЗЕ, КАЛІФ., РОЗПОЧАЛАСЯ СУДОВА СПРАВА проти аґітаторки-комуністки Анджели Дейвіс за те, що вона принесла зброю в залю суду і тією зброєю були вбиті чотири особи, в тому й суддя в повіті Марін. Оборонці А. Дейвіс знову намагаються відтягнути процес, кажучи, що судова заля в Сан Хозе занадто мала, щоб умістити всіх бажаючих бути на суді. Під час засідання суду відбулась під будинком демонстрація прихильників комуністки, яку розігнала поліція.

КРАЙОВИЙ КОМАНДИР АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ Джон Ґейґе знов виступив проти того, щоб воякам-дезертирам, які втекли із ЗСА до Канади чи Швеції, пробачити шляхом амнестії їхній вчинок. Він скритикував пляни про амнестію для тих, хто не бажає змагатися за ідеали свободи.

У СВІТІ

У СТОЛИЦІ ІРЛЯНДІЇ БЕЛФАСТІ ЗГИНУВ британський вояк на варті перед одною поліційною станицею. Снайпер убив його одним пострілом у груди. Підпільно-революційна Ірляндська Республіканська Армія заповіля, що за кожного з-посеред 16 убитих цивільних ірляндців у м. Лондондеррі в минулу неділю — згинуть два британські вояки. Це вже 233-тя жертва упродовж останніх трьох років заколоту в Північній Ірляндії.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕМІЛІО КОЛЬОМБО зрікся місії створити новий італійський уряд та повідомив президента Джованні Леоне, що він не зумів скласти нової, потрібної урядові парляментарної коаліції. Названий президент розпочав серію нових розмов із партійними лідерами.

ЯПОНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ПОДІЛЕНЕ у підході до 57-річного колишнього сержанта Шоічі Йокоі, який впродовж 28-ох років волів скриватися у печері на острові Ґуамі, аніж піддатися американцям і такою капітуляцією поганьбити себе та японський прапор. Одні японці прославляють того сержанта за його патріотизм і вірність традиції, що наказує льояльність супроти монарха а ждо смерти, інші таврують його як „заскорузлого і тупого назадника".

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЗІС СІДКІ ПОВТОРИВ погрози президента Анвара Садата, що війна Єгипту проти Ізраїлю неминуча і що Єгипет має достатню силу, щоб визволити окуповані Ізраїлем арабські землі та привернути належні палестинським арабам права.

У ПЕКІНІ ПЕРЕБУВАВ президент Пакістану Зульфікар Алі Бутто, щоб нарадитись з Чу Ен-лаєм, як далі повестись супроти Індії, новопроголошеної держави Банґладешу й всіх тих держав, в першу чергу СССР, що визнали Банґладеш. Комуно-китайська преса вперше одверто визнала, що Пакістан під правлінням кол. президента Мохамеда Яхії Хана допустився супроти Східнього Пакістану допустився грубих помилок.

Кіссінджер відмовився стрінутись знову з міністром Північного В'єтнаму

Вашінґтон. — В'єтнамські комуністи закинули американському Урядові, що не вони, а американська сторона перервала дальші засекречені розмови у Парижі, що їх вів представник президента Ніксона Генрі Кіссінджер. Цей останній виявив, що він стрічався 7 разів з головою північно-в'єтнамської делеґації міністром Хуаном Туї, який являвся разом із членом Політбюра компартії Північного В'єтнаму Ле Дук То, та 5 разів із самим Хуаном Туї. Коли 20 листопада мин. року комуністи повідомили, що Ле Дук То хворий, то Кіссінджер відмовився стрінутися знову з одним тільки Хуаном Туї, тому що той, не будучи членом керівного в Північному В'єтнамі Політбюра, не мав права негайно приймати обов'язуючі рішення щодо замирення у В'єтнамі. Від того часу північно-в'єтнамські комуністи не зголосили більше бажання продовжувати такі розмови. Пресовий секретар Президента Роналд Зіґлер заявив у відповіді на запит журналіста, що — очевидно — американська сторона готова продовжувати переговори на базі 9-ти точок комуністичної мирової пропозиції з залишуванням собі права висувати й власні пропозиції. Тим часом у тих заходах про замирення прийшла мертва точка. У розмові з кревними американських полонених Кіссінджер висловив погляд, що в'єтнамські комуністи перервали 20 листопада мин. року переговори після того, як 29 жовтня мин. року Сенат відкинув закон про закордонну допомогу: комуністи зробили з цього висновок, що Америка все одно перестане помагати Південному В'єтнамові, що спричинить упадок його режиму, ото ж нема потреби шукати з Америкою компромісового замирення.

У цьому тижні перервуть наради ЗСА і СССР про обмеження зброї

Відень. — У п'ятницю цього тижня, 4 лютого, будуть перервані американсько-советські наради у Відні про обмеження офензивної і дефензивної стратегічної зброї, які розпочались ще в листопаді 1969 року у Гельсінках. Вони відбувались від того часу напереміну у Гельсінках і Відні і оце тепер скінчиться шоста „тура" тих переговорів, яка розпочалась була у Відні 15 листопада мин. року. Сьома тура розпічнеться у березні у Гельсінках. Припускають, що коли взагалі дійде до якогось порозуміння, то це станеться безпосередньо перед відвідинами президента Ніксона у Москві у травні цього року, щоб він там остаточно разом із советськими проводирями підписав дану умову. Західні коментатори здогадуються, що американці зумисне не хотіли дійти тепер до будь-якого порозуміння з Советами — перед відвідинами президента Ніксона у Пекіні, бо китайські комуністи виступали були одверто проти „злигування суперпотуг". Хоча ті советсько-американські розмови строго засекречені, проте газети твердять, що найбільші труднощі спричинює проблема підводної атомової зброї. Совєти перевищили вже Америку числом підводних атомових човнів, що спонукало президента Ніксона вимагати від Конґресу у новому бюджеті 900 мільйонів долярів на підводні човни з удосконаленими атомовими ракетами.

Оголошено висліди „льотерії" про покликання до війська в 1973 році

Вашінґтон. — В авдиторії департаменту комерції у Вашінґтоні відбулася чергова, вже четверта з черги, військова „льотерія", за якою будуть покликати молодь до війська. Президент Ричард Ніксон обіцяв докласти зусиль, щоб до середини 1973 року взагалі припинити примусове покликання на військову службу в ЗСА, а перейти на армію, складену виключно з добровольців. Однак, покищо не відомо, чи це станеться в заповідженому реченці, і військова „льотерія" діє далі. Цього разу витягнені були квитки для тих, які народилися в 1953 році, а таких є майже два мільйони душ. З допомогою цих квитків усталили порядок, в якому молодь будуть покликати на військову службу в 1973-му році. Зроблено ця для того, щоб молоді люди у військовому віці знали наперед час їхнього покликання до війська й могли відповідно полагодити свої справи наперед та підготуватись до служби. Народжені перед 1953 роком вже мали раніше свою „льотерію", а ті, які народилися після 1953 року, будуть її мати в тому порядку, як буде надходити їхнє 19-ліття. На базі цієї найновішої „льотерії" не буде покликано нікого на військову службу в цьому році. Перше число льотерійного квитка припало тим, які народилися 6 березня 1953 року, а число 365 — які народилися 23 липня.

КИЇВСЬКА „РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" АТАКУЄ ЗНОВУ „БУРЖУАЗНО-НАЦІОНАЛІСТИЧНИХ" ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦІВ

Київ. — Услід за постановою московського ЦК КПСС „Про літературно-художню критику", київська „Радянська Україна", що є органом ЦК Комуністичної Партії України, Верховної Ради і Ради Міністрів Української ССР, виступила в числі 23 за 28 січня 1972 року із атакою на „буржуазних націоналістів", зокрема ж на „буржуазно-націоналістичних" літературознавців, не тільки українських а й американських. Завдання провести цю атаку виконав, як виходить з її спрямування, з доручення органів безпеки — досить відомий підсовєтський режимний літературознавець і літературний критик, навіть доктор філософічних наук Борис Буряк. У статті п.н. „Злиденність антикомунізму і література" Б. Буряк накидається на „буржуазних націоналістів" за те, що вони, мовляв, стали „на шлях безсоромної фальсифікації, вигадок і наклепів", зневажливо ставлять методу режимного „соціялістичного реалізму" і не визнають ніякої вартости за творами совєтських письменників. Не називаючи прізвища, у статті згадана праця мюнхенського „українознавця" Івана Кошелівця п.н. „Сучасна література в УРСР". Зокрема ж таврує Б. Буряк праці „відомого . . . фальсифікатора" Кларенса А. Меннінґа про українську літературу й Україну, що були видані англійською мовою УНСоюзом. „Характерний — нарікає Буряк — ще й такий факт: праці сучасних „українознавців" за рубежем, крім усього, охоче використовуються не тільки пропагандою, а й військовими відомствами, „Російським дослідницьким центром", який перебуває, як відомо, на службі ЦРУ. „Історія України" Меннінґа, наприклад, дуже стала в пригоді співробітникам американського посольства в СРСР. Один з дипломатів прямо заявив, що ця книжка стала для них . . . «біблією, широким і глибоким джерелом для вивчення українського питання»." Не подобається також Букякові те, що „крім спеціяльних монографій, з сторінок буржуазно-націоналістичної преси, нині не сходять статті, в яких «доводиться» на всякі лади «колоніяльне становище» України, занепад її літератури і мови". Цитуються у статті, як докази про „злиденність" антикомунізму і про „глухнення" і занепад еміґраційної української літератури повириванi із цілком інакших за контекстом статтей вислови покійних уже еміґраційних письменників і критиків, таких, як Євген Маланюк і Дмитро Бучинський.

ВІЛЬНІ УКРАЇНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ

Останні повідомлення з України про хвилю нових репресій комуністичного режиму проти українських інтелектуалістів викликали велике зрушення та спонтанні протести в усіх українських поселеннях у вільному світі. Українські Церкви, центральні українські репрезентації й численні громади, зокрема українська студентська молодь започаткували вже і переводять масові демонстрації проти тих нових грубих порушень людських прав у підсовєтській Україні. Одна з перших і найбільших демонстрацій відбулася минулої п'ятниці, 28-го січня, біля приміщень О.Н. та будинку совєтської місії в Ню Йорку. На фото — фраґмент з цієї демонстрації. (Світлив Юрій Вірт)

У столиці Ірляндії Дубліні спалено британську амбасаду

Дублін. — У середу 2 лютого ц. р. кількадесяти - тисячна юрба протибританських демонстрантів спалила будинок тамошньої британської амбасади й опісля внеможливила пожежній сторожі погасити вогонь. Здерто британський прапор з амбасади й вивішено ірляндський. Демонстрація відбулася в дні загальної жалоби по 13-ох північно - ірляндських католицьких цивільних особах, що їх британські вояки застрілили в м. Лондондеррі в минулу неділю. У всіх школах в Ірляндській Республіці не було навчання, у фабриках не було праці, обмежено рух поїздів і припинено рух літаків. У жалібних маніфестаціях взяли участь всі найвищі державні мужі Ірляндської Республіки,а в Північній Ірляндії продовжувався страйк католицьких робітників і на мешкальних будинках пів мільйона тамошніх католиків маяли жалібні прапори. Уряд в Дубліні викликав свого амбасадора з Лондону на розмови. Водночас він заявив, що дасть відшкодування Британії за спалену амбасаду. Ірляндський міністер закордонних справ д-р Патрік Гіллер заявив, що ЗСА й інші союзники Британії повинні вплинути на неї, щоб припинила свою „божевільну" політику у Північній Ірляндії, яка полягає на терорі й фізичному винищуванні тамошньої католицької меншости. Атмосфера в обох частинах поділеної Ірляндії страшенне напружена, а відносини між Ірляндською Республікою і Британією настільки погіршились, що виключають їхню співпрацю у спільному розв'язанні проблеми Північної Ірляндії.

ЕВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА СПІЛЬНОТА

Брюссель. — Десять країн Европейської Економічної Спільноти рішили тут піти назустріч вимозі президента Ніксона, щоб в заміну за девальвацію доляра ЕЕСпільнота, Японія і Канада облегшили експорт до них американських хліборобських продуктів. Рішено побільшити резерви пшениці ЕЕСпільноти на півтори мільйона тонн у найближчому році, спроваджуючи її з Америки.

ПРОФ. М. ПАПОВІ ЗАПРОПОНОВАНО ВИСОКЕ СТАНОВИЩЕ В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд. — Місцевий щоденник "Plain Dealer" з 26-го січня ц.р. приніс довше повідомлення про те, що посадник цього міста Ралф Перк запропонував відомому нашому науковцеві-громадянинові проф. д-рові Михайлові Папові становище директора міського відділу людських ресурсів та економічного розвитку. Проф. д-р Михайло Пап, автор цілого ряду праць, є тепер директором встановленого за його старанням Інституту совєтських та східньо-европейських студій в університеті Джана Керролла. Діючим директором цього відділу в місті, що був встановлений попереднім посадником Стовксом, є Джеррі Шіґен. Відділ, що фінансується міськими, стейтовими і федеральними фондами, має за завдання розгортати програму затруднення, дбати про індустріяльний розвиток та координувати в цих ділянках програми і працю відповідних міських, стейтових і федеральних аґенцій. Університетські власті мали погодитися на дворічну відпустку для проф. Папа, заки він міг прийняти б цей високий і відповідальний міський пост. Сам проф. М. Пап ще не дав своєї остаточної згоди на запропоноване йому становище.

Проф. д-р Михайло Пап

Щоденник "Plain Dealer", інформуючи про запропоноване проф. Папові нове становище, підкреслює його українське походження та подає основні інформації про його студії та наукову кар'єру. Вкінці газета інформує, що проф. Пап мав би на новому пості $24,900.00 річної платні, а посадник Перк, подаючи до відома його пропозицію для д-ра Папа, заявив: „Я дуже високо оцінюю д-ра Папа. Я дуже надіюся, що він схоче прийняти запропонований йому пост. Я також сподіваюся, що університет Джана Керролла дасть йому відпустку, щоб він міг послужити містові..."

ШИРОКО РОЗГОРТАЄТЬСЯ АКЦІЯ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА ЗАВЕРШЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ

Ню Йорк. — З Фонду Катедр Українознавства інформують, що вже в перших днях після нарад Екзекутиви цього Фонду та представників громадянства 22-го січня, акція збірки фондів на завершення Осередку Українських Студій в Гарвардському університеті почала швидкими темпами розгортатись на цілу країну, як і на Канаду. Як уже інформовано, для повного завершення цих студій потрібно ще 2,800,000 долярів, при чому в цьому році потрібно зібрати бодай половину з цього, 1,400,000 долярів, потрібних на термінове встановлення трьох катедр і забезпечення бібліотеки. Найбільш активними в цій новій збірковій акції є численні дотеперішні численні ентузіясти, до яких із ще більшим ентузіязмом долучилися нові особи з-поміж студентської молоді. Президія ФКУ поповнилася новими молодими професіоналістами: адв. Мирославом Смородським, що перебрав функцію генерального секретаря ФКУ, та адв. Нестором Л. Олесницьким, як крайовим координатором збіркової кампанії. Вже в найближчому часі починаються в поодиноких громадах організовані централею, місцевими представництвами та, зокрема, студентством зібрання і зустрічі. Перше таке зібрання-зустріч має відбутися в Ню Бронсвіку в суботу 13-го лютого. На черзі є громади в Ню Йорку, Пассейку, Нюарку, Елизабеті, Перт Амбою, Картереті, Філядельфії та в інших містах. „Свобода" інформуватиме про ці зібрання в окремих повідомленнях.

Перша десятка нових тисячників

Уже на самому початку нової збіркової кампанії на завершення Осередку українських студій в Гарварді, ФКУ з вдячністю і новими надіями інформує про нові тисячні пожертви від десятьох жертводавців, при чому деякі з них пожертвували вже другу і третю тисячку на ту ціль. По $ 1,000.00 склали (в дужках подана загальна пожертвуваних ними сума): Сем Гумілович з Піттсбурґу, Василь Кий з Честеру ($ 2.100), Петро Підгородецький з Нюбурґу, інж. Богдан Чопко з Клівленду ($ 2.000), Михайло Пішко з Акрону, д-р Валентина Савчук ($ 2,400), д-р Павло Джуль ($ 3.000), Дарія Пісецька ($ 1,200), та Еміль Яким — усі з Дітройту, д-р Юрій Дицьо з Левістану ($1,100) і 372-ий Відділ Українського Народного Союзу з Плейнфілду ($ 1,350). Крім названих, свої попередні пожертви доповнили тепер до $ 1,000 і більше д-р Еміль Лебедович ($ 1,200) та Михайло і Марта Віхорек з Дітройту і Петро Турчин з Рено в Неваді.

Студентський Комітет в Гарварді

Найбільш активну участь у теперішній збірковій акції заповіли зокрема українські студенти з Гарварду і Бостону. Вже створено ініціятивний студентський комітет у складі: Христя Балко, Френк Сисин, Юрій Повх, Юрій Чопівський, Галина Дула та Адріян Сливоцький. Вже в найближчому часі вони поінформують громадянство про їхній плян акцію, яку вони вестимуть самі в рямках загальної збіркової акції.

Українець директором Літньої Школи в Юґославії

Гамілтон, Онт. — Адміністрація університету Мекмастера в Гамілтоні, Онтаріо повідомляє, що проф. д-ра Петра Й. Потічного, який викладає політичні науки при цьому університеті, призначено директором Літньої Школи при університеті в Любляні в Словенії. Д-р П. Й. Потічний спеціялізується в совєтській і східньо-европейській політиці, є автором чотирьох книг і низки статтей про українські і східньо-европейські справи і вже через три роки веде семінар про Юґославію для маґістрантів і докторантів з Канади при університетах в Любляні і Сараєві. Цього року вперше виклади поширено на студентів перших чотирьох років (т. зв. андерґраджуейтс) університету. В Літній Школі, яка триватиме від 3-го липня до 15-го серпня зорганізовано 8 курсів таких дисциплін: антропології, економіки, філософії, політичних наук, соціології, музики й релігії. Предмети в и к ладатимуть три канадійські і п'ять юґославських професорів, переважно словінців. Виклади вестимуться англійською мовою. Проф. Петро Потічний був у жовтні минулого року головою влаштованої Міждепартаментовим Комітетом для комуністичних і східньо-европейських справ Університету МекМастера п'ятої річної конференції на тему „Дисидентизм у Совєтському Союзі". Праці і доповіді цієї конференції були цього року опубліковані окремим виданням за редакцією проф. П. Потічного.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65 ¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагедія Ірляндії

Після того, як у XII стол. англійці перевели інвазію до Ірляндії, почалася 700-річна ірляндсько-англійська борня, яка інколи, головно протягом трьох років перед першою світовою війною, прибирала найдрастичніших революційних форм. Почерез автономію, стан британської домінії і членство в Британському Коммонвелті щойно в грудні 1948 р. Ірляндська республіка з столицею в Дубліні осягнула повну суверенність. Але вона стосується тільки трьох мільйонів ірляндців у 26-ох південних повітах, бо шість північних повітів із столицею в Белфасті, відомі під назвою Олстер, перебувають від часу поділу Ірляндії в 1922 році все ще, хоч із власним автономним урядом та парляментом, під владою британської корони.

Але трагедією Ірляндії була і є не тільки імперіялістична амбіція Британії, а й відсутність власної національної єдности. Її трагедією є релігійна нетерпимість, сполучена з соціяльно-економічним егоїзмом мільйона протестантів у Північній Ірляндії, які волюють підлягати британській зверхності і зберігати всі привілеї коштом півмільйона католиків, трактованих як громадян другої кляси, — аніж приєднатися до південної Ірляндської республіки і стати там релігійною меншиною. Очевидно, тих півмільйона північноірляндських католиків завзято борються проти супремації протестантів. Проголошення декретом права арештувати і тримати без суду й слідства запідозрених у протидержавній дії громадян, з-правила католиків, дало поштовх до нової хвилі терору, з активною участю південних ірляндців.

Лондонський уряд вислав кілька тисяч вояків на заведення „спокою". У ході того заспокоювання минулої неділі, під час демонстрації в місті Лондондеррі, вояки застрілили 16 цивільних осіб, самих католиків. Найвищий лорд-суддя в Лондоні має перевести слідство в зв'язку з цією трагічною подією. Але драматичні дебати в британській Палаті громад виявили з одного боку вперте бажання Британії зберегти при собі ту решту колоній, якою є Північна Ірляндія, а з другого — невідхильний процес, що доведе до об'єднання Ірляндії. Мабуть, ще чимало крови проллється і витратиться немало енергії, поки прийде до об'єднання тієї країни, але об'єднання ірляндської нації таки мусить прийти, всупереч усім перешкодам.

Культура і наган

Приблизно через тиждень після хвилі арештів у Совєтському Союзі, проведених КГБ головно серед молоді і в першу чергу серед письменників, літературознавців, критиків в Україні, — в Москві скликано Пленум Правління Спілки Письменників СССР. В той час, як щонайменше 35 діячів культури, між ними 19 українців, сиділи в тюремних камерах, письменники-партійці на чолі з К. Фєдіним і під наглядом кандидата в члени Політбюра П. Демічева розглядали питання „Літературно-мистецька критика і сучасність". Вони не цікавилися людьми, носіями і творцями всіх ідей — вони цікавились тільки наслідками праці літературознавців і критиків у СССР. Секретар Правління Спілки Письменників СССР В. Озеров у своїй доповіді сказав: „Ми з радістю і гордістю знову переконуємось, що партія зараховує питання розвитку літературно-художньої критики до найбільш важливих ідейно-політичних справ життя суспільства".

Московські газети, в тому числі „Комсомольская Правда" з 27 січня, повідомляли, що на пленумі вирішили „допомагати партії у виконанні накресленої 24-им з'їздом програми, отже — обстоювати і пропагувати мовою мистецтва конструктивний курс партії". Пленум зобов'язав Спілку Письменників СССР і всі республіканські філіяли перебудувати роботу, особливо в ділянці критики й літературознавства, „виправити недостачі" і — особливо — „зосередити всю увагу на конструктивних справах".

Так званими „конструктивними справами літератури і критики" в СССР вважається не вивчення творів і не вивчення людей, які пишуть твори, та людей, про які вони написані. Якщо автор не бажає пропагувати постанов партії, то він уже не конструктивний... ЦК КПСС, як у часах Сталіна, знову прикладає нагана до скроні письменників і літературознавців. Тих, хто відверто виявляє любов до своєї батьківщини, мови й культури та наважується писати правду — заарештовують, а інших намагаються залякати. Однак, відомо, що мистецтво і наган — два надто відмінні поняття, щоб між ними можна було налагодити будь-яку співпрацю.

І. Вовчук

ВОРОГ ШАЛІЄ

(Розважання)

(1)

І могили мої милі
Москаль розриває.
Т. Шевченко

До західньої преси наспіли короткі вістки про лихоманку влади в московському царстві большевизму. В Москві обшукували і трусили людей, на Україні прокотилась чергова хвиля арештів. У вістках, що прибули з Москви, де є сякі- такі зв'язки представників західньої преси з урядовими колами, говориться, що людей арештовано за „націоналістичну активність" та „зумисне розповсюдження вимислів проти влади".

У Києві арештовано 12, у Львові — 7 людей, в інших містах обшукувано й переслухувано „підозрілих". Серед арештованих західня преса назвала: І. Дзюбу, І. Світличного, В. Чорновола, Є. Сверстюка. Згадує преса, що за деким з арештованих довший час стежили „очі і вуха" сторожових псів КГБ, щоб здискредитувати і арештувати. Деталь не нова, самозрозуміла, але важлива. Вона вказує на протиборство двох непримиренних сил: національної ідеї з московською системою большевизму, гнилими політичними тенетами якого обплутано Україну. Можна припускати, що московська влада на Україні в досі безуспішній боротьбі з націоналізмом готує якийсь процес - політичну показуху, щоб пов'язати український націоналізм з чужими силами.

Іншими шляхами пробилися на Захід два документи, розіслані до преси УЦІС: В. Мороз „Замість останнього слова" і „Заява" В. Чорновола. Знаємо, як розправилась влада з істориком В. Морозом в листопаді 1970 р. Судили за закритими дверима, оточивши будинок, де відбувалась розправа, сторожею і солдатами. Близьких і знайомих не допустили на судилище, а люди з різних частин України купчилися навколо будинку, домагались, обурювались, протестували. Засуджений на 14 років В. Мороз збойкотував судилище. Збойкотували й свідки: І. Дзюба, Б. Антоненко-Давидович і В. Чорновіл.

Їхня невгнутість, благородна постава перетворила судилище на політичну битву української ідеї з трухлявіючою системою большевизму. „Бувають епохи, коли вирішальні битви провадяться на площині соціяльної моралі, громадянської поведінки, коли навіть елементарна людська гідність, опираючись брутальному тискові, може стати важливою бунтівничою, революційною силою. До таких епох, на мою думку, належить і наша епоха." Так говорив сім років тому І. Дзюба в 30-ліття народження В. Симоненка, назвавши його „поетом національної ідеї".

То були початки, коли шестидесятники кинули перші національні іскри в українську дійсність, заморожену великодержавством московського большевизму. Іскри пробили полуду страху, яким оповив большевизм людей в імперії, де не тільки поневолені нації, а й московський нарід не мають свободи. Там, де немає людської свободи, не може бути й свободи національної, бож національна свобода — це передусім свобода людини.

Нинішні володарі московського царства, жорстоко поборюючи українську національну ідею, завжди посилаються на „непомильні" заповіти Леніна. А разом з тим підкреслюється велика роля російського народу, багнетами якого Ленін з його партією відновив розвалену в національних революціях імперію. Поєднання не випадкове, бо в Ленінові втілилась московська національна душа, а в Сталінові — московська державність з її рабською історією.

Продовжуючи справу свого вчителя, Сталін відновлену потвору зміцнив, жорстоко насаджуючи в імперії московський дух — історичного рабства. У великих господарських руїнах, ламанні історичних і культурно-національних укладів підбитих націй, на горах трупів формотворці сучасної імперії намагалися і намагаються повернути поневолені нації на історичний шлях Росії, накидаючи неволю і рабство.

Проти сучасних імперських маячень ведуть боротьбу невгнуті сили, об'єднані національною ідеєю, сили українського націоналізму. Хвиля арештів — то черговий вияв люті імперської сторожі проти національно-творчих людей, які своїми ділами розтоплюють кригу великодержавства, підважують імперські підвалини. Убиваючи свободу, большевики завжди посилаються на неї, що свідчить про її невмирущість. Страх перед нею змушує керівництво тоталітарної держави творити показухи її з ляльками в національних радах і урядах, спілках письменників, професійних спілках і навіть комітетах національних компартій. Актори в тих „демократичних" макетах обговорюють справи, а вирішується все на імперському шпилі.

Кілька років тому Левко Лук'яненко, засуджений за націоналістичну діяльність, скеровану на відрив України від московського царства, запитав капітана КГБ Денісова: „Для чого існує 14-та стаття конституції, що дає кожній республіці право на вихід з СССР?" Слідчий КГБ відповів: „Для закордону". Відповідь правдива. Для володарів імперії і її сторожі, що охороняє імперську неподільність, ясно, що конституція, як і всі „демократичні" інституції, то показуха, створена зі страху перед свободою.

∵

Битва, розпочата шестидесятниками в соціяльній площині за охорону прав людини, за дотримування конституції і законів, перетворюється на політичне становлення, боротьбу нації за її природнє та історичне право жити у своїй державі з всебічною свободою людини, проти колоніяльного стану нинішньої УССР з московсько-большевицьким рабством у ній. Національно-політичне становлення (В. Мороз називає той процес „національним відродженням") дедалі поширюється, пронимаючи різні відтинки життя народу.

В підземному гуркоті його імперська сторожа чує домагання усунути зогнилі й фіктивні підпори, хисткі й потоптані закони, усунути здичавілих від сваволі й безвідповідальности людей, нагромадження кривд і беззаконств, щоб збудувати міцні підвалини української державности відродженої людини і нації.

У Кремлі чують, що в глибинах замороженого большевицькою тиранією національного життя пробуджується дух енергії, формуючись в національну політичну силу. Володарі імперії бояться закономірної неминучости, коли розпорошена енергія нації збереться в єдину силу і з національних глибин засяють блискавки і загримлять громи. Нарід, повіривши в себе, зруйнує всі перепони, якими гальмується національна енергія. Розчистить чужий історичний хмиз і на оновленій землі утвердить національну ідею. В „Замість останнього слова", яке поширюється в Україні між населенням, В. Мороз говорить, що різні плетива влади, якими вона намагається стримати національне становлення України, безсилі.

„Ваші [імперські — І.В.] греблі міцні і надійні, але вони стоять на сухому. Весняні води оминули їх і знайшли свої нові русла." Національно - політичне відродження стало „багатоплановим і багатошаровим, воно виявляється в тисячах форм." Тюремникам СССР не під силу стримати його „бо національне почуття живе в душі кожної людини навіть тієї, яка, здавалося б померла духово". Часи, коли все духове життя втискувалося в „офіційні рямки, минули безповоротно".

(Продовження буде)

„ВОЛЮ АНДЖЕЛІ ДЕЙВІС!"

Київська преса заповнена як і вся інша совєтська, закликами звільнити з в'язниці і з-під судового слідства американку-негритянку Анджелу Дейвіс, називаючи її „кращою дочкою Америки". В совєтській пресі подають, що вона комуністка і, мовляв, тому сидить у в'язниці. Не згадано, що вона замішана у вбивстві, бо принесла зброю до залі суду, після чого була стрілянина та вбиті й поранені. „Молодь України" з 16 січня писала, що „всі радянські люди захоплені стійкістю і мужністю Анджели"...

І. Світ

ЯПОНСЬКО-СОВЄТСЬКІ ВЗАЄМИНИ

У 1852-54 роках російський капітан фльоти Невельськой кілька разів звертався з проханням, щоб уряд дозволив йому перевести досліди вздовж берегів Далекого Сходу та о. Сахаліна, „можливо аж до Кореї". Але Петербург, занадто зайнятий тоді справами в Туркестані і на Кавказі та взаєминами із Західньою Европою, не звертав уваги на ті прохання.

Тільки ген. Муравйов, що був тоді головнокомандувачем військ на Далекому Сході, вірніше на Забайкальщині, дуже зацікавився тими проєктами капітана Невельського. Він на свою відповідальність підтримав його пляни і забезпечив матеріяльні можливості розпочати досліди, внаслідок яких було піднесення прапора Російської імперії у гирлі р. Амуру. Так почалася експансія, що привела Росію до берегів Японського моря та війни 1903-05 років, з великою поразкою для царської армії.

Сучасні російські історики, так само як царські, твердять, що це був Невельской, який перший дослідив Татарську протоку, що відділяє континент від о. Сахаліна, і дослідив гирло р. Амуру.

Фактично ж ще на початку XVIII століння японський астроном в експедиції, що тривала кілька років, не тільки перевів досліди цих районів, але й накреслив їх мапу. Щоправда, японцям відомі були мапи, зроблені раніше групою єзуїтів, які працювали для тодішньої манджурської династії в Пекіні.

Довгі подорожі відбули ті ченці з допомогою китайських „спеціялістів", яких вони самі підготовили. Результат був той, що Китай одержав перші мапи Піднебесної імперії, а в Европі не тільки надруковано їх в меншому розмірі, але й видано ілюстровані збірники з описом тієї країни.

Так 1732 року була видана у чотирьох томах праця Дю-Гальде, яка містила ряд мап, а серед них одну, що показує в деталях сучасну Манджурію — совєтський Далекий Схід (Зелений Клин) і о. Сахалін, навіть із зазначенням Шантарських островів в Охотському морі, де наприкінці минулого століття розбилася шхуна з українськими переселенцями.

1737 року в французькому виданні географічних описів Д'Анвіля знов вміщено ці мапи Далекого Сходу. Цікаво, що під час своєї експедиції по Амурщині та Приморщині німецький учений Міддендорф, з доручення московського уряду, користувався якраз цими мапами — мапами Д'Анвіля.

Японський учений Мамія Рінзо видав докладні описи і мапи Татарської протоки та берегів Далекого Сходу і гирла р. Амуру. Цей науковий твір був перекладений німецьким ученим Сібболь дом у 1835 році. Навіть в праці англійського географа Равенштейна „Russian on Amur", виданій 1861 року, названо сучасну Татарську протоку Mamia Strait. Цю назву вживалося на тодішніх мапах в Европі.

Росіяни перейменували багато заток та місцевостей на Далекому Сході, що вже були занотовані на мапах. Наприклад, сучасний Владивосток мав назву Порт Мей, а сучасна затока Петра Великого — Вікторія Бей.

Свідченням того, що англійські експедиції обслідували узбережжя Приморщини, залишилися назви затоки Де-Кастрі, Баракута та інші.

Ось на цій підставі базуються японські претенсії до Москви на чотири острови біля берегів о. Гокайдо, які від стародавніх часів були в японських руках і мають велике значення для риболовлі.

Совєтський міністер закордонних справ Громико приїздив недавно до Токіо вести розмови, зокрема в справі підписання і досі не підписаного мирового договору з Японією. Варто на цьому місці навести наскрізь фальшиву цитату з совєтського Політичного Словника, виданого 1971 р. в Києві: „Радянська армія розгромила (1945 р.) в Манджурії Квантунську армію Японії, відігравши величезну роль у розгромі японського мілітаризму... Внаслідок масового народного руху в Японії за нормалізацію відносин з СРСР японський уряд 1956 р. змушений був підписати декларацію з Радянським Союзом про припинення стану війни й відновлення дипломатичних відносин..."

Розмови про підписання мирового договору — офіційна ціль візити Громика, а інша ціль — знайти шляхи, щоб запобігти співпраці Японії з червоним Китаєм і втягнути Японію у співпрацю з Москвою в розвитку промисловости на совєтському Далекому Сході та в Сибіру. Зокрема це відноситься до будови залізниці з долини р. Амуру до Якутії, де відкрито великі поклади вугілля.

Японці, хоч гостро потребують сирівців, мають дуже гіркий досвід у взаєминах з СССР. Зокрема це большевики порушили всі договори про права японських рибалок вільно плавати в Охотському морі, біля о. Сахаліна й далі на півночі. Японія дістала була в СССР концесію на великий простір для пошуків нафти та її видобування. Однак, в угоді обмежено концесію чотирикутниками у формі шахівниці. Тож, коли японці знаходили нафту, москалі починали вертіти і помпувати її в безпосередньому сусідстві з тим місцем. Результат був той, що з японського труду та грошей користали москалі. А потім, коли японці все таки почали добувати багато нафти, Москва анулювала концесію.

Японці напевно знають про нещасливі концесії американської компанії Гаррімена на Ленських золотих копальнях, справу фірми Бравна, пов'язану з золотом Охотська, лісові концесії японських фірм у Приморщині та ін. А справа японських вояків, що й досі не повернулися з совєтського полону?

Японія, сьогодні третя у світі країна щодо промислової продукції, має можливість належно охоронити свої інтереси і не попасти в пастку московського ведмедя. Перед Громиком стоять значні труднощі в тій політичній грі, що її розпочала Москва, щоб перешкодити Японії наладнати відносини з Китаєм.

Одне ясне, що японці вимагають в першу чергу повернення чотирьох відібраних від неї островів. Якщо Москва на це погодиться, тоді виникнуть питання повернення в інших місцях загарбаних москалями територій — у Прибалтиці, Фінляндії, Румунії та ін.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

НЕ ЛИШЕ ДЕМОНСТРАЦІЯМИ

Це дуже похвальне, що СКВУ став в обороні українських політичних в'язнів і закликає нас усіх до протесту. На мою думку, самий лише протест нам багато не поможе. Нам треба вдарити Москву по кишені, здержавши поїздки в Україну доти, поки Москва не припинить арештів; вплинути на українську пресу і радіо на чужині, щоб перестали оголошувати такі „солодкі заклики", як „Ідьте в Україну святкувати Великдень лише за 715 долярів!" Бо це деморалізує українську суспільність і поповнює московську касу українським грошем.

Роман Климко

Торонто.

НЕ ТІЛЬКИ ЖИДИ...

У „Свободі" з 20-го січня ц.р. на сторінці 6-ій в нотатці „У Відні судять будівничого газових камер в таборі Освенціму" є таке: „... де в р.р. 1941-1945 згинуло кругло три мільйони жидів".

Ну, а до кого зарахувати ті тисячі поляків, чехів, сербів, французів, голляндців, бельгійців і т.д., та й до кого врешті зарахувати ті незраховані тисячі українців, т. зв. „остарбайтерів" і до кого зарахувати ті десятки й сотки політичних в'язнів, перевезених 1943 р. з львівських в'язниць?

Чи в тих „трьох мільйонах" є також брати Бандери, Дяків, мгр Яців, Яворів, Коваль, Пасічник, мгр Полупромко, Приймак й інші? Вони ж загинули в тих самих газових камерах.

Не повторюйте, панове, втертої байки, що в Авшвіці гинули тільки жиди, як тут в Ню Йорку сказала мені одна жидівка — учителька гайскулу, бо там гинули представники всіх европейських народів. Нещастям було для жидів, що вони заплатили найбільшу ставку.

Ярослав Клим,
один з тих, що „уйшов" газових камер Авшвіцу

Бронкс, Н.Й.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Ольга Приходько

КАМ'ЯНЕ СЕРЦЕ

(13)

Василь був гарний, показний хлопець. Хоч грошей у нього не було, але коли він матиме посаду, то за нього вона радо віддасться. Подобався їй не тільки вродою, але головно тим, що він такий тихий та лагідний і що ним легко можна командувати. Увесь час підтримувала з ним зв'язок, вдавала добру й закохану, врешті обкрутила його так, що він, як порядний хлопець, мусів з нею одружитися. Стидався того і вдома про це не рішався признатися, розуміючи, що ця людина не підходить до його родини. Скоро переконався, що вона має неприємну вдачу, груба, неінтелігентна, і вирішив, що скаже вдома аж тоді, коли дістане десь посаду і родичі не мусітимуть з нею зустрічатися.

Але життя звичайно не хоче вкладатися в ту форму, в яку людина хоче його вмістити.

Поки Василь міркував і роздумував, як має то все влаштувати, його дружина вирішила все сама — приїхала до нього з усіма речами, а головно з дитиною, яка встигла тим часом народитися.

Батьки не могли її вигнати, мусіли хоч з тяжким серцем прийняти цю небажану людину. Спочатку вона старалася підлещуватись і догоджати свекрусі, але дуже скоро в хаті утворилась така атмосфера, що тяжко було дихати. Почалося з того, що стала командувати молодшими сестрами, бажаючи зробити собі з них служниць, а коли вони спротивлялись, то кричала та лаялась на цілу хату. Цим виперла сестер з дому, бо до такого ставлення вони не звикли. Дарця поїхала до старшої сестри, яка жила в повітовому місті, і вступила там до кравецької майстерні, а наймолодша, тиха та люба Манюся пішла до монастиря. Монашки давно її знали й любили за лагідність і радо прийняли до себе, коли довідалися, як кривдить її невістка.

А батьки на то все дивилися і не вірили своїм очам, що до такої ганьби довелося їм дожити в своїй власній хаті, слухаючи крик та лайку противної баби. Правда, батьків вона не насмілювалась лаяти, але з чоловіком, а особливо з служкою, яку взяла до дитини, вічно гризлася. Та й дитина також чомусь постійно плакала та кричала і, хоч була ще зовсім маленька, мати її часто лупцяла. Батьки ніяк не могли знести того бруду та неохайности, що завела та нехлюя в домі. Лінива, заздрісна, егоїстична, життя з нею — це просто кара Божа.

Отже, батьки вирішили розділитись. Відділили собі дві кімнати і половину веранди, пробили двері до садка, приставили собі новий ганок і стараються не зустрічатись з тією неприємною особою. Звичайно, всякі непорозуміння все таки трапляються, але мама така тактовна, що робить вигляд, що то все дрібниці не варті уваги.

Всі люди в селі дуже співчувають батькам, ходять до мами радитись по-старому, носять дарунки, і батькам поводиться не зле, але дуже їм прикро, що ніхто з дітей тепер до них ніколи не приїздить задля святого спокою, бо всі вже знають, що то за клята баба. Всі в родині та й чужі жалують Василя, що попав у таку біду, але він людина спокійна і сам старається уникати всяких суперечок — сидить цілими днями у своїй канцелярії в школі, а як приходить додому, то частіше прямує до мами, яка його і нагодує, і потішить...

Тяжко було Надійці то слухати, жалувала дуже своїх добрих батьків, яким на старість довелося замість спокою та вдячности терпіти в своєму домі чужу і противну людину, що відстрашила всіх від рідного дому.

Виховали батьки стільки дітей, дали дітям більше, як дозволяли їм їхні можливості, але ніхто з них не мав змоги віддячитись. Правда, матеріяльної допомоги вони від дітей не чекали і не потребували, але такого кінця також напевно не сподівались.

Довідавшись про ці всі сумні справи, Надійка зрозуміла, що їхня родина розпалась і що вже нема від кого чекати їй допомоги. Отже, мусить про своїх дітей старатися сама.

Перебула Катруся у Надійки всю відпустку. За цей час Надійка поправилась, прийшла майже до нормального стану, але здавалось їй, що всю свою радість втратила назавжди. Головно, могла вже працювати, дбати про дітей та провадити господарство. Залишалось для неї тільки одно — праця, праця і ще раз праця. Слава Богу, що має де і має з чим працювати.

V

НАД СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ!

Великим заспокоєнням для Надійки було сердечне відношення пана дідича. Найперше він прислав багато всякого дитячого одягу. Все це було з його власного сина і все найліпшої якости, якої їй не доводилося ніколи бачити. Була вона тим дарунком надзвичайно зворушена. Найголовніше ж — була обіцянка пана, що він своєчасно подбає про належну освіту для маленького Гуревича. А тим часом вистарається він стипендію для Віті, і з осени хлопець вступить до інтернату для офіцерських сиріт. І вона щороку буде діставати з панської економії муку, зерно, та пашу в потрібній для себе кількості, отже зможе спокійно жити й господарювати, не терплячи недостатку.

Пан був таким уважним і щедрим тому, що він любив і цінив Гуревича, і ця його трагічна смерть напередодні народження сина дуже зворушила пана. Він розумів і співчував бідній вдові тим більше, що сам також недавно втратив кохану жінку, яка залишила йому маленького синка Валерія. Валя, так звали малого панича, був тендітний і слабенький. Пан тремтів над цією дитиною, і всі в домі доглядали та догоджали ніжному хлопчикові як тільки вміли.

Але хлоп'ятко Гуревича було здорове та сильне, не зважаючи ні на пережите матір'ю нещастя, ні на сльоту, ані на сніговії та морози. Вона доглядала та пестила дитятко з особливою любов'ю чи то в пам'ять свого коханого чоловіка, чи то хотіла винагородити ту кривду, що воно народилось уже сиротятком, чи просто тому, що було дуже гарне, подібне до свого батька — такі ж ясні, блискучі оченята і кучеряве волоссячко.

Як лиш почав Юрочка підростати, то хто не глянув на ту дитину, кожний казав: — „Ну і гарне ж воно, такий красунчик, просто шкода такої вроди для хлопця!" — І вдягнений був він завжди чистенько в коштовне панське вбрання. Хлопчик і сам ніби почував, що він чистий і гарний, а тому ні до якого бруду не доторкався ніколи, а коли бувало ручки хоч трошки забрудить, то зараз же простягає їх до Жені, щоб вимила.

(Далі буде)

Прославлення „нескорених"

Годі писати без захоплення про вечір, що його влаштував нюйоркський відділ Асоціяції Діячів Української Культури і ОЖ ОЧСУ дня 4 грудня 1971 р. у Домі Визвольного Фронту.

Мистецький успіх цього споглядно скромного свята, присвяченого нескореним культуротворцям — борцям за правду нашої нації, випав понад всякі сподівання. Не дивлячись на це, що програма зложена з доповіді та читання поетичних творів без музичного урізноманітнення могла бути до деякої міри однотонна.

Вже саме дуже нешабльонове відкриття голови Відділу маестра Т. Терена було саме для себе цікавою точкою програми. Він представив публіці виконавців подаючи про кожного зокрема короткі інформації та висловив бажання, щоб такі вечори влаштувати в усіх осередках для нашої публіки.

Доповідь ред. Вячеслава Давиденка вражала вичерпністю матеріялів та глибиною висновків. Прецікава ця доповідь наведеними фактами, цитатами з творів поетів підпільних і офіційних тримала в напруженні слухачів до останнього слова, дарма, що тривала чи не три чверті години.

Проте справжній ентузіязм викликали у приявних перші строфи Василя Симоненка, після яких декламовано поезії Л. Костенко І. Калинця, Василя Струса та інших. Глибокий зміст у дорогоцінній оправі культури слова.

Якщо Аскольд Лозинський був колинебудь дуже добрим декляматором, тоб ув він таким цього знаменного вечора. Відома рецитаторка Ганна Кореньовська, як кожного разу, виявила драматично - речитальський талант.

Нова людина на нашому терені, мистець - скульптор Микола Голодик, що недавно приїхав з Арґентини, був справжньою несподіванкою для публіки. Обточене слово мелодійний голос, вражаюча міміка та тонке розуміння поезії схвилювали слухачів до глибини.

Бувши на одній порівняно висоті мистецького вислову взагалі виконавці скорили собі учасників так, що в повітрі стояло хвилююче й клопітливе питання, чи зуміє наймолодша віком, студентка американської драматичної школи Зеня Буняк піднести настрій ще вище. На радість сухачів на неспокійне питання пришла відповідь з виступом цієї скромної та особливо талановитої дівчини. Її деклямація — це тільки ще підсилила естетичні переживання приявних на залі.

Коли стало відомо, що маестро Голодик є ще й поетом, просили його на закінчення вечора прочитати щось з власної творчости. Вірш „Сковороді" хоч дуже короткий, ідейно і формально вражаюче перекликався з творчістю молодого нескореного покоління в Україні.

Традиційним чаєм, що пригощали гостинні пані з ОЖ, закінчився цей незвичайний вечір.

Ждан Ласовський

ДО ЛЕҐІСЛЯТУРИ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ внесено законопроєкт, за яким має бути встановлена певна контроля над цінами за винаймані кватири. Той законопроєкт підтримують представники і Республіканської і Демократичної партії.

Успіхи українського науковця д-ра Романа Максимовича

Філядельфія. — Пресовий орган Віллановського Університету у Вілланова, Па., „Нюз-Леттер" з 1971 р. опублікував вістку про нові наукові успіхи д-ра Романа Максимовича з Філядельфії, який працює в тому університеті з 1959 року на факультеті біології. У вістці зазначено, що д-р Р. Максимович народився в 1924 р. в Зах. Україні, вчився у Львові, в гімназії в Інсбруці, де закінчив і університет, до ЗСА прибув у 1949 році, ще студіював у Пенсилвенійському університеті, де здобув диплом доктора філософії. Крім викладів з біології і споріднених ділянок у Віллановському у-ту, „д-р Р. Максимович — сказано в тій газеті— налагодив і надзвичайно вдало розвинув дослідну працю в ляораторії, вивчаючи зародження й розвиток життя: поділ клітин, різноманітність клітин тощо". Його праці були опубліковані в „Американському Ботанічному Журналі", „Фізіології рослин" та ін. Впродовж кількох років він одержував стипендії і нагороди за ці досліди та для їх провадження. Висліди тієї праці з'явилися в книжках двох інших авторів, К. Есау і О. Щуеппе та в монографії д-ра Р. Максимовича англійською мовою „Аналіза розвитку яєчка", що вийшла в Кембриджі. Д-р Р. Максимович читав лекції в Оксфордському Університеті, в Единбурзі, Копенгазі, Прінстоні, Гарварді. Впродовж 7-ми останніх років він є керівником Комісії Градуантів на факультеті біології, а тепер є членом Куррікулюм Комісії в Мистецькому Коледжі

„Нюз-Леттер" повідомив, що д-р Роман Максимович і його дружина Анна мають чотирьох дітей: Андрія — студента у Віллановському університеті, Нестора, Олександра і Марію. Д-р Р. Максимович цікавиться спортом і музикою.

В Одесі сподіваються мільйонового жителя

Київ. — В Україні тепер живе понад 47 мільйонів населеня. Швидко зростає населення міст за рахунок народжень і частково за рахунок переселювання з сіл до міст і переселювання з інших „республік" в Україну. Навіть такі колись невеликі міста, як Херсон, нині вже нараховують 300 000 населення. Цю круглу цифру завершила новонароджена на початку 1972 року дівчинка Оксана, дочка родини Слюсаря, яка дістала багато подарунків. У Одесі сподіваються, що місто нарешті стане „містом-мільйонером" — незабаром має народитись мільйоновий житель, і на його чи її честь вже виготовляють міську пам'яткову медалю.

Посягаючи по потойбічне

До першої індивідуальної виставки Б. Савчука

Шлях від ембріону малярського твору по його народження в такому вигляді, яким його сприймає глядач на виставці, дуже складний і дуже своєрідний у кожного мистця.

Є мистці, які в своїй уяві розплянововують свій твір до деталів, а тоді щойно беруться до його реалізації. Вони бачать його, примкнувши очі, як довершений. І вистачає їм перенести тільки свою візію на полотно.

Є мистці, які своє творче прагнення зодягають в остаточні форми твору вже в процесі малювання, мавши досі тільки дуже узагальнене поняття про готовий твір. Вони міняють його деталі неоднократно, а втім змінюють, бува, первісний задум твору.

Врешті є мистці, які мають підсвідомі поштовхи до створення картини, проте ніяких уявлень про готовий твір не мають. Вони вертають мозок за мозком, спомнюють форму із формою, будують свій твій, як мурують мур із каменя без свідомости, яка каменюка і якої величини покриє вже покладену. Безумовно, якийсь готовий праобраз твору, якийсь плян його реалізації десь там у підсвідомості у мистця є, проте він зовсім ним не контрольований. У цьому праобразі скупчилися прагнення створити його, а з тим і сюжет, і тема, і врешті формальні якості. Проте все це проявляється на полотні для мистця може і в дещо несподіваній формі і видається може йому самому, що його рукою водить хтось інший по полотні, що наростання форм, поява того чи іншого кольору, це чистий припадок. А це ж діється тому, що всі компоненти майбутнього твору, заложені у підсвідомості виношувалі можливо довгі часи, може ще з дитинства, не мають розумових стимулів до вияву, тільки суто емоційні, за поштовхами підсвідомости.

До останньої категорії мистців належить Богдан Савчук, мистець, який своїм малярством зайняв дуже особливе місце в сучасному українському образотворчому мистецтві. Він не має схожого на нього попередника ні порівняння зі сучасниками, мистцями що нагадували б його у формальних чи тематичних заложеннях.

Пройшовши в періоді академічних студій складний процес шукання омріяних форм самовияву, Савчук, скажемо одверто, після доволі нецікавих і малообіцюючих намагань знайти себе, одного дня зразу несміливо, а далі все відважніше почав посягати власне десь там у царину підсвідомості і відтіль виносити на полотно все цікавіші, все більше переконливі у формі і кольорах образи, дивного предивного змісту, дивного предивного настрою і врешті несподіванок в остаточному здійсненні твору і для самого мистця.

Сьогодні Богдан Савчук вповні зрілий майстер, свідомий своїх можливостей, своїх цілей, і шляхів дальших шукань. У підсумку його дотеперішніх творчих зусиль низка творів, об'єднаних тематично схожістю, але й палітра, в кольоровому реґістрі дострoєна до загущеної романтики творів.

І ще дещо про формальний бік Савчукової творчоости.

Його малярство здебільша в дуже свобідному відношенні до предметового світу. Премет у нього начеб то губиться або деформується у ритмі кольорових мазків. Видива якихось чудних інтер'єрів, палаців чи святинь, накопиченням архітектонічних деталів ніби поглинають або знеформлюють людські фігури зодягнені в якісь невидані шати. Вони ці фігури розіставлені в наче б то тематичному пов'язанні. Проте розшифрувати точний зміст образу, дати йому якусь назву, годі. Все це всуміш, і тематика і її малярське втілення це одна, суцільна казка чи міт, марення на яві чи фраґменти маячіння, сланні каскадами стушкованих аж до містичного шепоту, кольорів.

Фігури, що залюднюють композиції Савчука, важко окреслити. Дійсні вони, чи тільки з'яви втоплені у сутінки чи розтоплені у смугах світла, грають вони таку чи іншу ролю в казковому сценарії. Всі ці преметово-описові недосказання сповивають більшість творів Сачука містичним настроєм і спонукують уяву глядача поповнювати їх власними відчуттями і творчими бажаннями.

Відкіль власне у підході до предмету в Савчука ці недосказання, ця невивершеність, цей деформізм?

Як згадано, Савчук посягає по свої творчі видива до підсвідомості і переносить їх майже не контролюючи на полотно. Але переносить їх у такій стадії, коли вони ще не оформились у стабільні подоби предметів. Це тільки предметові ідеї, ще не налиті матеріяльним змістом, ще не вирішені у своїх пропорціях і відношені до оточення.

Такі формальні вирішення творчих прагнень мистця, його безумовна щирість, його бажання шукати тільки себе у власних творах без огляду чи подобаються вони кому чи ні, вирисовують досить чітко творчий профіль мистця Богдана Савчука.

В. Ласовський

Ще про ювілей УАПЦеркви у Вашинґтоні

В числі 19 „Свободи" з 29 січня ц. р. вміщено допис „Золотий Ювілей УАПЦ у Вашингтоні", підписаний ЮСТ. У тому дописі вкралися неточності, чи з вини дописувача, чи редакції — питання другорядне. Тому прошу вмістити уточнення: В третьому уступі сказано, що після американського державного гимну хор парафії св. Андрія розпочав програму, але не сказано чим. Уточнюю: Хор виконав „Отче наш", музика О. Кошиця.

В передостанньому уступі написано: Тріо — пп. П. Круль, М. Кормелюк та М. Ставничий, відспівали дві пісні до музи — Ломакіна та Веделя (явна друкарська помилка. І. Д.) Насправді є так: Хор під керівництвом Ю. Філіпона виконав монументальний твір А. Веделя „Покаяння", що властиво було головною точкою всієї концертової програми. В тому творі А. Веделя напочатку співало згадане тріо, вся решта твору є хорова і займає кругло 13-15 хвилин, з того припадає півтори-дві хвилини на тріо. (Я маю записаний весь концерт на фотомагнетній стрічці) „Херувимська" Ломакіна чисто хорова річ і ніякого тріо там нема. Оба твори хор виконав дуже гарно.

Старожили Столиці говорили, що такого концерту тут ще не було з часу організації культурно - громадського життя столичної громади. Неперевершений твір А. Веделя більшість слухачів чули вперше, і виконання цього твору згаданим хором лишило в слухачів незабутні хвилини з того Ювілейного концерту.

Іван Дубровський

ПІСТРЯК ЗЛОЧИННОСТИ В НЮ ЙОРКУ РОЗРІССЯ вже й на пригороди, куди в 1960-х роках тікали нюйоркчани. Тепер поліція реєструє велике збільшення крадіжок на Лонг Айленд і в повіті Вестчестер. У стейті Ню Джерзі, поблизу Ню Йорку, населення масово купує ґвинтівки та іншу зброю для самооборони перед грабівниками в будинках.

Ділюсь з Рідною, Приятелями і Земляками сумною вісткою, яка прийшла з України, що в селі Ценеві, повіт Бережани, 12 листопада 1971 р. на 102-му році життя відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА

бл. п. ТЕТЯНА КУЖДА

Оставила у глибокому смутку:

4 дочки: МАРІЮ УХМАН і зятя ПЕТРА, АННУ ФЕДЧИШИН, зятя ТИМКА, ВАРВАРУ і ЄВДОКІЮ РАДІЙ

сина — СТЕФАНА і невістку АННУ в Україні

сина — ВАСИЛЯ і нев. СТЕФАНІЮ в Америці

Внуків і пра-пра-правнуків

В ТРИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

моєї Незабутньої МАТЕРІ

бл. п. Олександри з Ліницьких МАРКОВИЧ

був. артистки Лавровської

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 6-го лютого 1972 року

о год. 11-ій ранку в Катедральному Храмі

Непор. Зачаття Преч. Діви Марії

816 N. Franklin вул. у Філядельфії, Па.

До участи в Панахиді сердечно запрошує Приятелів, Артистів, Учнів та Знайомих

Проф. ЗОЯ МАРКОВИЧ — донька

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. МАРІЇ з ПОХМУРСЬКИХ КЕРНИЦЬКОЇ

складаю 10.00 долярів

на Літературно-Допомоговий Фонд ОУН „Слово".

ВП. Ікерові висловлюємо наші глибокі співчуття.

Михайло МОРОЗ з Родиною

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у Вічність наша Найдорожча і Невіджалувана МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. СТЕФАНІЯ з АКСЕНТИХ КАРАТНИЦЬКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Знайомим, що піддержували Покійну в часі її кількадениого побуту в шпиталі, та віддали Покійній останню прислугу своєю участю в похоронних відправах.

Перш усього дякуємо Високопреподобному о. Ігуменові д-рові Володимирові Гавлічеві ЧСВВ, пароховi церкви св. Юрія в Ню Йорку, який будучи на реколекціях поза Ню Йорком, приїхав, щоби відслужити Заупокійну Службу Божу і відправити похорони.

Дальше дякуємо Всечесним Отцям: о. Миколі Гембаровському ЧСВВ, за відправлення Парастасу у похоронному заведенні П. Яреми, похорону на цвинтарі, та за ласкаву участь на поминках, о. Христофорові Войтині ЧСВВ, за відправлення Панахиди і за прощальне слово над відкритою домовиною, Всечеснішому о. Радникові Ярославові Шустові, пароховi Бриджпорту, Конн., за співучасть у Заупокійній Службі Божій і похоронах, та за ласкаву участь у поминках.

Особливо сердечно дякуємо ВП. п. д-рові Олександрові Литинецькому, за синівську опіку в шпиталі.

Дуже дякуємо ВП. Членам хору „Думка" в Ню Йорку за відспівання Парастасу під проводом проф. Івана Хомина, та хорові „Думка" за відспівання Панахиди під керуванням ВП. мгр. Миколи Ничая.

Щиро дякуємо ВП. Пані Олі Томашівській, за зворушливе прощальне слово на цвинтарі, а ВП. п. Меценатові Романові Гутлевичеві і ВП. п. мгр. Романові Ільницькому за промови в часі поминок.

Ми невимовно вдячні усім ВП. Паням і Панам, які вшанували пам'ять Покійної Св. Службами Божими, квітами і численними пожертвами на „Церкву в Потребі" і на збірку „Діти дітям" і зложили співчуття особисто, телеграмами, телефонами і численними листами з Америки, Канади і з України.

З глибини серця дякуємо дорогим учням зі „Студії Мистецького Слова" за теплі слова потіхи і щедрі пожертви на добродійні цілі.

Наша щира подяка ВП. Панам Володимирові Дармохвалові, власникові цукорні „Веселка" і Володимирові Короликові, управителеві Українського Народного Дому в Ню Йорку, за приготування поминок, а нашим Найближчим і Найріднішим за гідне їх переведення.

Молимо Всевишнього, щоби сторицею винагородив усім Вам, за Вашу неоцінену поміч і доброту серця.

ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА — донька

Д-р БОГДАН і д-р ЗЕНОН КАРАТНИЦЬКІ — сини

за цілу Родину

Підсумки праці 11-го Відділу ООЧСУ в Йонкерсі, Н. Й.

Дня 19-го грудня 1971 р. відбулися Звичайні Річні Загальні Збори 11-го Відділу ООЧСУ в Йонкерсі, Н.Й.

Із звітів Управи присутні довідалися про великий вклад праці, яку вложили члени місцевої Управи протягом звітного року. Управа діяла в складі: Лев Футала-голова, Павло Микитин — заст. голови, Степан Гаврилюк-секретар, Лев Кокодинський-культ. освітній реф., Микола Сидор-касир, Володимир Щур-орг. реф. Петро Русинко-реф. для справ УККА, Теодор Шмагай-кольпортер, та Іван Макогон-господар.

Управа Відділу ініцітувала творення різного роду комітетів для відзначення історичних дат: Сворено Комітет для відзначення Січневих Роковин, відзначення Листопадового Чину, не лиш Управа давала ініціятиву, але члени ООЧСУ очолювали згадані Комітети, а інші активно у них працювали.

Влаштовувано політичні доповіді та віча, метою яких було інформувати українське громадянство про події, які сьогодні проходять в Україні, та загальну ситуацію в світі. В останньому році дуже актуальною справою була ситуація в Українській Католицькій Церкві, та 50-ть річчя УАПЦ. На ці теми присвячено дві доповіді, доповідачами були: проф Іван Вовчук, та проф. д-р Микола Чировський. Крім них на зборах на інші теми доповідали проф. д-р Константин Савчук, мґр Аскольд Скальський, д-р Володимир Савчак та мґр Іван Вазарко. Окремими сходинами вшановано героїв, а доповідь присвячену тим, які життя віддали за волю України виголосив мґр Святослав Коцибала. Окремо відзначено смерть головного командира УПА сл. п. ген.-хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринку та провідника ОУН Степана Бандеру.

Окремою імпрезою було відзначення зорганізування та діяльности з нагоди 20-ть річчя праці місцевого Відділу ООЧСУ та Осередку СУМА ім. 30-го Червня 1941 р.

Ця імпреза абсорбувала багато часу голові Відділу, бо він був головою Комітету та багатьом членам Управи, які спільно із сумівцями вклали багато часу і праці для гідного відзначення, а їхня праця увінчалася успіхами, бо імпреза, яка відбулася в неділю дня 24-го жовтня 1971 р. була вдалою. Видання одноднівки з цієї нагоди залишиться пам'яткою для тих, які ініціювали, організували та працювали в ООЧСУ та Осередку СУМА. Це ствердили голови Головних Управ ООЧСУ та СУМА панове: мґр Іван Винник та мґр Евген Гановський. Члени ООЧСУ зактивізувалися також у Комітеті для прощання місцевого пароха о. шабеляна Івана Стаха.

Трьох членів Управи ООЧСУ активно працюють в Управі місцевого Украінського Народного Дому, Степан Гаврилюк спільно із відповідальним за справи УККА Петром Русинком зібрали призначену суму на Український Народний фонд УККА.

Члени ООЧСУ активно проводили Коляду на Український Визвольний фонд ОУН, а відповідальним був заст. голови Відділу Павло Микитин.

Знаючи докладно, що не можна проводити жадної праці не маючи фінансів, то цій справі також присвячено відповідну увагу. Влаштовувано спільно з місцевою Управою ОЖ ОЧСУ забави та фестин які фінансували іншу працю. Управа виконала усі свої фінансові зобов'язання перед Головною Управою. Делеґати Відділу взяли активно участь в Конвенції ООЧСУ в Ню Йорку.

Сума приходів була 3.560 50 дол. Касирові Миколі Сидорові вдалося стягнути членські вкладки. Це є доказом і прикладом для всіх, що усе залежить від касира, а прикладом того є Микола Сидор в Йонкерсі. Це само можна сказати і про кольпортера Теодора Шмагая, який вив'язався із свого завдання знаменито, розпродавши прислані усі книжки з Головної Управи ООЧСУ та просив про додаткові.

Степан Гаврилюк, який присвячує свій вільний час від праці на прожиток був і є незаступним секретарем, тому у Відділі ніколи не було жадної проволоки із відповідями до Головної Управи ООЧСУ чи місцевих Установ, Товариств чи Організацій.

Поважна частина членів ООЧСУ та українського громадянства ставиться позитивно до праці місцевого Відділу ООЧСУ, доказ того — це участь у влаштовуваних імпрезах, хоча і є мала частина яка була і є байдужа не лише до праці ООЧСУ, але й до цілости нашого життя.

На внесення Номінаційної Комісії вибрано Управу Відділу на 1972 р. яка розполілила між собою функції на першому засіданні, яке відбулося у вівторок дня 28-го грудня 1971 р.; та яка діятиме в такому складі:

Лев Футала — голова, Павло Микитин — заст. гол. Степан Гаврилюк — секретар, Микола Сидор — касир, Лев Кокодинський реф. для спеціяльних завдань, Володимир Кульчицький—культ. освітній реф. Мирон Климко-реф. преси та інформації, Володимир Щур—орг. реф., Тедор Шмагай-кольпортер, Павло Вовчак-господарський реф. Референти дпа справ УККА Іван Бундзяк, Михайло Муращук та Осип Кудрик, до Управи Українського Народного Дому виделеговано панів: Павла Микитина, Петра Русинка та Івана Макогона. Контрольну Комісію вибрано в складі: мґр Святослав Коцибала-голова, та члени Дмитро Івасютин і Осип Щур.

Загальними зборами проводила Президія в складі: Мирослав Климко — голова, Володимир Івасютин — секретар: Головну Управу ООЧСУ репрезентував мґр Лев Кокодинський. Представники місцевих установ вітали Загальні збори, а ними були: Марія Кульчицька від ОЖ ОЧСУ, Осип Дашко від Осередку СУМА, Ярослав Кіцюк від Т-ва к. Вояків УПА, Володимир Івасютин від Федеральної Кредитової Кооперативи СУМА, Дмитро Івасютин від Управи Українського Народного Дому, Н. Степан Гаврилюк від 7-го Відділу Української Народної Помочі.

Загальні збори закінчено відспіванням „Не пора", а після того присутні проводили гутірку за перекускою.

М.К.

Святкування Роковин 22 Січня 1918 і 1919 рр. у Сиракюзах, Н. Й.

Урочисте підписання Проклямації Дня Незалежности України, Сиракюз, Н. Й. На фото зліва: Отець шамбелян В. Середович, місцевий парох, д-р Святослав Клюфас, пластунка Ліда Косяк, мґр Мирон Ткач, заступник голови Відділу і секретар, проф. д-р Іван Гвозда, голова Відділу, та посадник міста (сидить) Лі Александер.

Святкування роковин 22-го січня 1918 і 1919 рр. і відзначення Актів Незалежности і Соборности розпочалося підписанням Проклямації в канцелярії посадника міста Лі Александра. Головою делеґації до посадника був голова Відділу УККА, проф. д-р Іван Гвозда, мґр Мирон Ткач, заступник голови і секретар Відділу, о. шамбелян В. Середович, парох української кат. церкви ім. Івана Христителя, д-р Святослав Клюфас, А. Стурик, наглядач, С. Татушко, голова з 10-го району, сумівки Маруся Бутай і Ганя Перла, і пластунки Ляля Войтович, та Ліда Косяк.

Посадник Александер прийняв нашу делеґацію з вшануванням і розумінням важности моменту. Урочисте підписання Проклямації відбулося в присутності представників трьох телевізійних станцій, які накручували фільми, щоб показати їх вечірньою порою. Окрім підписання проклямації Українського Дня, одна із станцій зробила інтерв'ю з проф. д-ром Іваном Гвоздою, головою Відділу

Проклямацію Українського Дня підписав також Джан Малрой, „Кавнті Екзекутів" (Онондаґа Кавнті).

Від дня підписання Проклямації до неділі 23-го січня (день святкування Роковин) українська громада Сиракюз, як заявив один із коментарів на телевізійній програмі, святкувала роковини чи радше підготовляла фінал їхнього святкування в неділю в год. 3:00 по пол. в Українському Народному Домі.

Розпочато відправленням Служби Божої в намірені українського народу, відтак, збиранням студентами Українського Студентського Клюбу Сиракюзького університету (під проводом студента Андрія Білика) підписів на петицію, щоб її вручити конґресменам, які обіцяли взяти участь в Святі Роковин. Зміст петиції був скерований на те, щоб конґресмени піддержали в Конґресі резолюцію, яка закликає Уряд ЗСА, щоб він поробив всі можливі заходи, щоб обмінятися з УССР дипломатичними представництвами.

О год. третій заля Українського Дому виповнилась так членами української громади, як і гостями чужинцями.

Свято Роковини розпочато американським національним гимном. Опісля пластуни відспівали „Отче Наш". Заступник голови Відділу УККА, мґр Мирон Ткач, представив голову Відділу, який офіційно відкрив святкування, а відомий місцевий хор Сурма під дириґентурою маестра Зенона Мягкого зарепрезентував високе мистецтво українського співу.

Сиракюзька українська громада вітала гостя — головного промовця на святі, д-р В. Душника, головного редактора видань УККА. Промова д-ра Душника англійською і українською мовами, була побудована на фактах з найновійшої історії українського народу. Щирими оплесками дякувала публіка, посадник міста Александер і конґресмен Террі д-рові Душникові.

Окрім посадника Александра і конґресмена Дж. Г. Террі, мґр Ткач представив українській громаді ще й представників американського леґіону, як також й від членів Комітету Поневолених Націй — представників-мадярів, латишів, литовців, естонців. Прочитав він також привітальну телеграму від конґресменна Дж. Ганлі.

Конґресмен Дж. Г. Террі у своїй промові не лиш обіцяв на кожному кроці піддержати національні амбіції українського народу, але й висловив признання для української громади за її зорганізованість, а зокрема за її плекання своїх традицій, та прив'язаність до її нації й історичного минулого. Конґресмен представив українців як зразок для інших громадян ЗСА. Андрея Олексів, в імені студентів вручила конґресменові Террі петицію, в якій обороняється інтереси українського народу, при кінці його промови. Конґресмен Террі обіцяв піднести справу статусу України на конференції з Президентом ЗСА в четвер, цього тижня.

Посадник міста Сиракюз, з виразним виявом приязні супроти українців, вітав нашу громаду в день її великого свята. Він і залишився після офіційної частини, щоб стрінутися з нашим громадянством за перекускою, які приготовила п-ні М. Ґоджак, а зустріч зорганізував її чоловік, один із може найбільш активних наших громадян, Микола Ґоджак.

Проф. д-р Антоні Т Бускарен, професор Ле Мойн коледжу, голова Комітету Поневолених Націй, говорив з правдивим зрозумінням української проблематики, а зокрема про місце в контексті поневолених націй, як й американської світової політики.

Проф. д-р Іван Гвозда прочитав англійською мовою резолюцію, в якій вичислено і коротко схарактеризовано поступування совєтського режиму супроти українського інтелектуального світу в Україні, зокрема вказано на масові арешти в Києві і Львові — 13-ох українських провідних людей в українській культурі і науці. В Резолюції зверталося спеціяльну увагу на те, щоб Конґрес ЗСА, вплинув на Президента Ніксона, щоб він під час його перебування в Москві інтервеніював в справі українських заарештованих українських інтелектуалістів, та згідно з духом Резолюції Поневолених Націй із 1959 р., інтервеніював в справі цілої української нації, як й всіх інших поневолених народів.

В мистецькій частині, молода піяністка, Марта Ґрипа виконала на піяно музичні композиції Лисенка і Людкевича. Пластуни виконали монтаж Л. Храпливої. Місцевий Ансамбль СУМА під дириґентурою В. Жмура виконав пісні в музичній обробці М. Гайворонського (соліст Г. Динька), С. Кривецького, і В. Божика, (Фортепіяновий супровід ст. юначка Маруся Качмар, керівники Ансамблю – В. Жмур і Е. Маштлалір).

Одним може найбільшим моментом патріотичного піднесення було представлення святочній громаді учасників визвольних змагань. Всі три ґенерації громадян щиросердечно оплескували присутність на залі д-р Івана Подюка, д-р Івана Завалокута і Івана Пігуляка.

Мґр М. Ткач прочитав Проклямацію Українського Дня Незалежности, після чого усі відспівали український національний гимн. Під час майже цілої програми представники місцевих газет і телевізійних стацій фотографували і фільмували перебіг програми свята. Увечері того ж самого дня наше громадянство з почуттям гордости дивилося на телевізійні програми, які висвітлювали важливіші фрагменти наших святкувань, в залі вщерть виповнений людьми, прикрашений великим тризубом і національними прапорами.

Управа Відділу УККА — висловлює щиру подяку всім гостям. Окрім вище згаданих на залі були: асемблімен Е. Кінзела, наглядач міста А. Стурик, голова району С. Татушко, та голова Відділу УККА в Обурні інж. Л. Соснович. Окрема подяка належиться всім тим, хто чимнебудь причинився до успішного відсвяткування Роковин, зокрема пп. Т. Грициковi, інж. Орестові Грициковi, п-ву Ґоджакам, В. Маковичові, М. Вовкові, Б. Бочанові, М. Болзовському і мґр М. Дуплякові. Спеціяльна подяка належиться о. шамбеляну В. Середовичеві, пароховi місцевої української кат. церкви, за його постійну піддержку і опіку.

Д-р Іван Гвозда

Баль дебютанток СУМА

Баль Дебютанток Спілки Української Молоді в Америці в Ню Йорку, належать вже до традиційних імпрез сумівської молоді. Кожного року в лютому відбуваються такі балі, в яких бере участь багато української молоді з Ню Йорку та ближчих і дальших околиць.

На цих балях, декілька десяток молодих дівчат вперше беруть участь у забаві і з тією хвилиною, коли господарі забави з відповідним ритуалом представлять їх загалові українського громадянства, вони входять вже як дозрілі в коло цього громадянства.

Дебютантки, це переважно молоді сумівки, які від наймолодших років виростали й виховувались в рядах СУМА та осягнули 16-ий рік життя. Дебют — це неначе прокордоння, де юначка переходить з з дитячого у молодечий вік, в якому відкриваються нові обрії, нові перспективи успіхів, та новий, зовсім інший погляд на життя. Через представлення дебютанток, вони неначе входять у круг старшого громадянства та стають повноправними членами суспільства.

Такі і їм подібні події, залишаються на завжди в пам'яті молодої людини як одною з радісних хвилин. З цього приводу радість також і їхні батьки, бо кожному мило бачити як їхня дитина дорастає і починає ставати корисним членом свого суспільства. Також такі хвилини є радісними і для старших сумівських виховників, бо працюючи роками з тією молоддю, вони бачать перед собою молоду, надійну зміну, майбутність української нації.

Цьогорічний Баль Дебютанток буде вже 10-ий з черги, та відбудеться з нагоди 13-го Крайового З'їзду СУМА, в суботу 19-го лютого 1972 р. в годині 8:30 вечора, в Статлер Гілтон Готелі (Ґранд Бол Рум) 7-ма Евню, між 32-ою і 33-ою вулицями в Ню Йорку.

На цьому балі дівчата — юначки, із своїми партнерами, в присутності їхніх батьків, ближчої і дальшої рідні, знайомих подруг і друзів, та багатьох присутніх делеґатів З'їзду СУМА, будуть представлені всім присутнім, і спільно та радісно забавлятимуться в рідному українському товаристві та оточенні.

Підготовою балю займається Діловий Комітет, а церемонію представлення переводитимуть аранжери п-і О. Футала і п-і М. Климко. До танців приграватиме відома оркестра „Амор" із солістом І. Раковським.

Щиро запрошується на Баль Дебютанток СУМА молодь та все українське громадянство.

Г. Ц-ій

З листів до Редакції

СПРОСТУВАННЯ

Допис поміщений в „Свободі" з 20-го січня 1972 року, число 12, сторона 8, „Клівленд об'єднано відзначив роковини Берестейської Унії" належить п. СМБ (Софії Мельник Бурій) а не мені. Я лише в своєму листі до редакції просив цей допис помістити в „Свободі". Мій підпис під згаданим дописом є неправильним.

Іван Фур, Клівленд Огайо

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

ЩЕ ОДНА ПОВІТРЯНА ДРАМА ЗАКІНЧИЛАСЬ щасливо для 93 пасажирів літака компанії „Транс Ворлд Ерлайн", що летів із Лос Анджелесу до Ню Йорку, і важким пораненням злочинця Гаррета Трепнелла. Злочинець, який раніше грабував банки та був під наглядом психіятрів, як хвора людина, захопив із зброєю в руках літака і спершу хотів летіти „на північ", а потім до Далласу, вимагаючи 300 000 долярів викупу й парашутів. Врешті-решт на летовищі Кеннеді в Ню Йорку він дістав від переодягненого аґента Еф-Бі-Ай заслужений „заробіток" — дві кулі, і тепер перебуває в шпиталі.

У ГРЕЦІЇ Є ТЕПЕР 332 засуджених політичних в'язнів, крім 79-ох, які в найближчому часі стануть перед судами. Уряд відкидає заходи різних закордонних кіл щодо проголошення амнестії, мотивуючи свою відмову тим, що засуджені доконали злочинних актів. Наприклад, засуджений професор економії д-р Діонизіюс Караґеорґас переховував у своїй пивниці перепачковані з-за кордону бомби, з яких одна передчасно вибухла, поранила його і цим стягнула до його дому поліцію. Написаний ним у в'язниці твір на економічну тему буде внедовзі оприлюднений за кордоном.

ТАРЗАН, Ч. 6693. Чулю відзискав притомність

Прокинься, Чулю! Потребую твоєї допомоги!

Тар...зане! Що сталося?! Ми ледви врятувалися... з гробу в джунглї, Чулю... Кабани погналися за опричниками з ями, яку вони копали — для нас!..

Але ж, Тарзане! Чому вони хотіли вбити нас і закопати? Вони ж не можуть знати ... хто ми такі ...

Тут дітся щось більше понад те, що ми знаємо. Ми мусимо скриватися, поки з Момбузі прийшлють нам поміч!